

Bilaga A. Förslag till vision

Läkare leder och utvecklar hälso- och sjukvården

Hälso- och sjukvården står inför stora utmaningar. Ökade medicinska möjligheter i kombination med en växande befolkning som lever längre medför ökande krav på sjukvård av hög kvalitet med god jämlikhet, tillgänglighet och kontinuitet. För att vården ska kunna utvecklas i den takt som behoven kräver måste ny kunskap få genomslag snabbare och kompetensutnyttjandet öka. Ett gott chefs- och ledarskap är nödvändigt för att klara dessa utmaningar.

Läkarförbundet anser att ett gott ledarskap i hälso- och sjukvården kräver stor förståelse för hur patientnytta skapas i och kring vårdmötet, och vad medarbetarna behöver för att kunna optimera denna. Det inkluderar förmåga att bedöma de medicinska konsekvenserna av strategiska beslut, prioritera begränsade resurser utifrån medicinska behov, värdera nya rön och metoder samt stödja medarbetarna i det professionella yrkesutövandet. Läkare är den profession som har bäst kompetens för att klara dessa utmaningar. För Läkarförbundet är det därför självklart att en god hälso- och sjukvård till stor del leds av läkare – från verksamhetsgolvet till regionkontoret.

För att läkare ska välja att ta rollen som chef och ledare i den utsträckning hälso- och sjukvården behöver måste förutsättningarna för läkares chefskap förbättras.

Steg 1 – Stärk rekryteringsbasen

Det naturliga, medicinska ledarskapet i läkares yrkesroll ger en god grund för framtida chefskap. För att läkare framgångsrikt ska kunna leda medarbetare och chefer, och göra det möjligt för dem att skapa goda förutsättningar för sina medarbetare, behöver läkare ges möjlighet att ständigt utveckla sin ledarskapsförmåga. Läkarförbundet anser att utbildning i hälso- och sjukvårdens organisation och styrning, samt träning i gruppleaderskap och verksamhetsledning är särskilt viktigt i detta avseende. Tillgång till sådan utbildning lägger också grunden för ett gott medarbetarskap, i sig en viktig förutsättning för ett framgångsrikt ledarskap.

Steg 2 – Utveckla fler vägar till chefskap

För att hela läkarkårens kompetens ska kunna tillvaratas, och lämpade läkare kunna rekryteras till chefsuppdrag, måste läkare ges möjlighet att träna och utveckla chefs- och ledarskapsfärdigheter på olika sätt under sitt professionella liv – från student till erfaren specialist. Denna flexibilitet måste i sin tur motsvaras av instegsbefattningar till chefskap för läkare i alla karriärstadiet.

Steg 3 – Förbättra chefsens möjlighet att utveckla vården

Läkare som axlar chefsuppdrag drivs i hög utsträckning av en vilja att utveckla hälso- och sjukvården. För att läkare ska välja chefskap, och hälso- och sjukvården därmed ska kunna dra nytta av läkares utvecklingskraft, krävs att chefsrollen möjliggör att omsätta sin kompetens i verksamhetsutveckling. En grundläggande förutsättning för detta är överensstämmelse mellan ansvar, mandat och resurser. Ekonomi- och personaladministrativa funktioner bör därför vara stödjande, och konstruktioner där det medicinska ansvaret delegeras till personer utan motsvarande befogenheter bör undvikas.

Steg 4 - Etablera chefskap som en naturlig del av läkarkarriären

Läkarförbundet anser att chefskap bör vara en naturlig del av en läkarkarriär, på samma sätt som forskning, undervisning och kliniskt arbete. Att läkare, liksom för de övriga kärnuppgifterna, kan fylla en chefsfunktion under såväl en avgränsad som en större del av sin läkarkarriär, är en förutsättning för att hälso- och sjukvården ska kunna rekrytera både de verksamhetsnära och de övergripande chefer den behöver.

Steg 5 – Stärk chefsens möjligheter att utvecklas i sitt chefskap

För att chefskap ska kunna vara en naturlig del av en läkarkarriär måste läkare som är chefer ges samma möjlighet till fortbildning samt karriär- och löneutveckling utifrån ansvar och kompetens som övriga medarbetare. Att chefer ges möjlighet att, då uppdragets karaktär så medger, fortsätta viss klinisk verksamhet, forskning eller undervisning är lika viktigt som att läkare i chefsroller ges möjlighet att utvecklas i sitt chefskap och därmed förbereda sig för större chefsuppdrag.

Ett gott chefs- och ledarskap är en ödesfråga för hälso- och sjukvården. Läkare har bred kompetens, vilja till utveckling och önskan om att bidra till att leda sjukvården in i framtiden. Läkares förutsättningar att både välja och verka i chefs- och ledarskapsroller behöver därför stärkas och utvecklas.